

Av.Zühal S RKEC O LU DÖNMEZ
Bestekar Sk.49/5 Kavaklıdere/ANKARA
Tel-3124661814 Fax-3124269986

STANBUL DARE MAHKEMES NE

DOSYA NO: E.2020/

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
Karanfil Sk.No:28/12 Kızılay/ANKARA
VEK L : Av.Zühal S RKEC O LU DÖNMEZ- 8763 Ankara Barosu Sicil No
DAVALI : Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 1 – ANKARA
KONUSU : stanbul li Avrupa Yakası, Rezerv Yapı Alanı olarak 1/100. 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı De i ikli i yapılmak üzere, Tarım Dı ı amaçlı kullanım talebinin kabulüne ili kin Davalı Bakanlı ın 30/05/2016 tarih 68656427-230.04.02-3741 sayılı kararının ivedilikle Yürütülmesinin Durdurulmasına ve ptaline karar verilmesi talebidir.

T.TAR H : 03.04.2020

OLAYLAR : stanbul li, Avrupa Yakası, Rezerv Yapı Alanına li kin Çevre ve ehircilik Bakanlı ı tarafından 23.12.2019 tarihinde onanan stanbul li, Avrupa Yakası, Rezerv Yapı Alanı 1/100. 000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı De i ikli i nedeniyle planlama alanı içinde kalan 12688.04 ha. arazinin tarım dı ı amaçlı kullanılmasının uygun bulunmasına ili kin 1 Toprak Koruma Kurulunun 05 Mayıs 2016 tarihli kararının ve Bakanlı ın dava konusu 30 Mayıs 2016 tarihli uygun bulma kararının birer örne inin gönderilmesi Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca talep edilmi , Bakanlı ın 03/04/2020 tarih E.1061017 sayılı yazısı ile bilgi verilmi tir (Ek-1). Ancak karar metni gönderilmemi tir. Bu nedenle davalı darece bilgisi verilen kararın iptalini talep etmek gerekmi tir.

Tarım dı ına çıkarılan arazilerin tümü tarım arazisidir. 15.06.2009 onanlı 1/100.000 ölçekli stanbul Çevre Düzeni Planında bu bölge; “Mutlak korunması gerekli tarım alanları ile tarımsal bütünlük açısından mutlak tarım arazilerindeki ürün deseninin devamlılı mını sa layan marjinal tarım alanları, tarımsal niteli i korunacak alan olarak gösterilmi tir.”

1-) a. ptale konu i lemler ile söz konusu arazinin tarım dı ı kullanıma açılması Anayasaya aykırıdır.

Anayasal hükümler : T.C. Anayasası Devlete, 44. maddesi ile “topra ın verimli olarak i letilmesini korumak ve geli tirmek...”, 45. maddesi ile de “tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dı ı kullanılmasını ve tahribini önlemek...” görevlerini yüklemi tir.

Anayasamızın 45. maddesinin gerekçesinde; “Madde, Devlete tarım arazilerinin ve çayırlarla meraların amaç dı ı kullanılmasını önleme görevi vermektedir. Bu ifade ile amaçlanan tarım arazilerinin endüstri ve ehirle me sebebiyle yok edilmesinin önlenmesidir. Devlet, bu amaçla yasal düzenlemeler yapmalıdır” ifadesi yer almaktadır.

Anayasamızın 166. maddesi, “Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayi ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla geli mesini, ülke kaynaklarının döküm ve de erlendirilmesini yaparak verimli eklide kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli te kilatı kurmak Devletin görevidir” hükmünü amirdir.

Yine Anayasamızın 56. maddesine göre; “Herkes, sa lıklı ve dengeli bir çevrede ya ama hakkına sahiptir. Çevreyi geli tirmek, çevre sa lı ını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatanda ların ödevidir”.

Tüm bu maddelerle birlikte Anayasanın mülkiyet hakkının kullanımını düzenleyen 35. maddesi, herkesin mülkiyet ve miras haklarına sahip oldu unu belirttiikten sonra, “mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz” demektedir. Bu sınırlama, her türlü mülkiyet için, dolayısıyla toprak mülkiyeti için de geçerlidir.

ptalini talep etti imiz, dava konusu ta ınmazların tarım arazisi olmaktan çıkarılmasına ili kin i lemlerin Anayasaya aykırı oldu u açıktır.

b. Mutlak ve Dikili Tarım Topra ı olan dava konusu ta ınmazların imara açılması, tarım arazisi olmaktan çıkarılması 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa aykırıdır.

Topra ın do al veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geli tirilmesini amaçlayan Kanunun 3.maddesinin (d) fıkrasında, Tarım arazisinin tanımı yapılmı tır. Buna göre; Toprak, topografya ve iklimsel özellikleri tarımsal üretim için uygun olup, hâlihazırda tarımsal üretim yapılan veya yapılmaya uygun olan veya imar, ihya, ıslah edilerek tarımsal üretim yapılmaya uygun hale dönü türülebilen araziler tarım arazisidir.

Kanunun 4.maddesinde de, Devletin hüküm ve tasarrufu altında ve Hazinesinin özel mülkiyetinde olan araziler ile kamu kurumlarına, gerçek ve tüzel ki ilere ait olan arazilerin mülkiyet hakkı kullanılırken topra ın; bitkisel üretim fonksiyonu, endüstriyel, sosyo-ekonomik ve ekolojik i levlerinin tamamen, kısmen veya geçici **olarak** engellenmemesi amacıyla araziye kullananlar, bu Kanunun öngördü ü tedbirleri almakla yükümlüdür, denilmektedir.

Araziler en verimli I, II, III Sınıf topraklardan oluşmaktadır. Davalı dare, tarım arazisi niteliğindeki bu alanı tarım dışına çıkararak, Kanunun kendisine yüklediği görevleri yerine getirmemiştir. **Tarım ürünlerinin ve gıdanın en temel ihtiyaç olduğu bir kez daha kanıtlandı ve bu salgın günlerinde, elde kalan arazilerin de bu şekilde tarım dışına çıkarılmasında kamu yararı olabilir mi! Ayrıca 5403 sayılı Kanuna uygun bir kamu yararı kararı alınıp alınmadığı bilinmemektedir ve Etüt Projesinin yapıldığı da belirsizdir. 5403 sayılı Kanununun 13.maddesine uygun bir alternatif alan araştırması da bulunmamaktadır. Bu nedenle davalı idareden tüm kararların dosyaya sunulmasının istenmesini sayın mahkemenizden arz ediyoruz.**

2-) İstanbul Kanalı Proje alanının %52'sinin tarım arazisi olduğu da bizzat proje ÇED raporunda belirtilmektedir. Bu oran dahi yeterince yüksek olmakla birlikte, projenin etkilerinin yalnızca proje alanındaki tarım arazileri ile sınırlı olmadığı, çok daha geniş alanlardaki tarım arazilerinin mahvolmasına yol açacağı bir gerçektir.

Raporda, proje ve etki alanı içerisinde farklı kullanımlar (konut, cami, okul, hastane, tıp merkezleri vb.) ve tarım arazilerinin bulunduğu ancak tarım arazilerinin miktarının belirlenmediği ama genel olarak bu etkilerin ortaya çıkmasının beklendiği gösterilmiştir: Tarımsal arazilerin geçici ve kalıcı olarak kaybı, tarımsal ürün ve ağaçların kaybı, fiziksel yeniden yerleşim ve ekonomik yerleşim, hayvancılıkla ilgili ahır, ahıl, barınak gibi yapıların kaybı, mera ve otlakların kaybı, konut/yapı kayıpları ve orman kayıpları.

ÇED Raporunda Proje kapsamında toprak özelliklerinin belirlenmesi ile ilgili literatür çalışmaları yapılarak proje alanına ait toprak özelliklerinin belirlendiği ve verilerin arazi çalışmaları ile desteklendiği belirtilmekte ise de böyle bir veri bulunmamaktadır.

Raporda, tarım arazisi bulunan alanların proje güzergahında bulunduğu, proje güzergahından uzaklaştıkça azaldığı belirtilmekte ve devamında şöyle denilmektedir: arazi varlığı haritasında tarım ve mera alanlarının Sazlıdere Barajı'ndan başlayarak kanal güzergahının kuzeyine doğru yoğunlaştığı görülmektedir. Gerçekleştirilen arazi çalışmalarında Kanal İstanbul Projesi'nden etkilenen ilçeler arasında Arnavutköy'de ekonomik geçim kaynağı olarak tarım ve hayvancılığın devam ettiği gözlenmiştir. Arnavutköy ilçesindeki tarım alanları "mutlak" ve "marjinal" tarım alanları olarak iki kısımdan oluşmaktadır. İlçe topraklarının üçte birinden fazlası (%35: 176,4 km²) tarım alanıdır. Bu alanlar, ilçenin güneyinde, batısında ve orta kesimlerinde yoğunlaşmıştır. Bu bölgeler hafif dalgalı düzlükler şeklindedir. Ayrıca, ormanlık alanlar arasında da yer yer tarımsal araziler bulunmaktadır.

Söz konusu **alanla ilgili birkaç yıl önce alınan tarım dışı kullanım kararı**

da İstanbul 8. dâre Mâhkemesince iptal edilmi , Danı tay 10.Dairesi kararı ile de onanmı tır. Kararlar dilekçemiz ekindedir. Dosyada araziyle ilgili yapılan tespitlerin tümü halen geçerlidir zira topra ın niteli i ve kullanım ekli de i memi tir. De i tirmek için ne yazık ki plan de i ikli ine gidilmi tir. Plan de i ikli inin iptali talebiyle de dava açılmı olup İstanbul 6. dâre Mâhkemesinin E.2020/741 sayılı dosyasında derdesttir.

3-) Müvekkil Oda, kayna ını Anayasadan alan kamu kurumu niteli inde meslek kurulu u olup, üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunları ile do rudan ilgilenmekle yükümlüdür. Ayrıca ülkemizin tarımsal kaynaklarının, topraklarının korunması için gereken her türlü giri imde bulunmakla yükümlüdür.

7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisli i Hakkında Kanun, Ziraat Yüksek Mühendislerinin toprak muhafazasına ili kin hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya yetkili olduklarını düzenlemi tir. Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine li kin Tüzükte, toprak ve su muhafazasının toprak bilimi alanında ö renim görmü ziraat mühendisleri tarafından yapılaca ı, hükmü yer almaktadır. 06.04.2005 Tarih, 25778 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanmı olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birli i Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeli inin 6.maddesine göre de; Ülke tarımı ve tarımsal üretim kaynaklarının korunması, geli tirilmesi, i letilmesi ve verimli kılınması, kırsal nüfusun toplumsal ve ekonomik kalkınmasının sa lanması, kırsal ve tarımsal geli ime yönelik strateji, politika, program ve proje olu turulması çalı malarına katkıda bulunmak amacıyla her türlü giri im ve etkinlikte bulunmak, Odanın amaç ve görevleri arasında sayılmı tır. Bu ba lamda müvekkil ODA tarım topraklarının kaybına neden olacak her türlü düzenlemenin kar ısındadır. Nitekim ülkemizin her yerinde tarım dı ına çıkarma kararlarına kar ı açılan davalarda çok sayıda iptal kararı almı tır. Dosyaya emsal kararlar da sunulacaktır.

4-) dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27.maddesine göre: "Danı tay ve idari mahkemeler, idari i lemin uygulanması halinde telafisi güç ve imkânsız zararların do ması ve idari i lemin açıkça hukuka aykırı olması artlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler." denilmek suretiyle mahkemelerce yürütmeyi durdurma kararı verilebilmesi için dava konusu i lemin açıkça hukuka aykırı olması ve idari i lemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların do ması artlarının birlikte gerçekleşmesini aramı tır. Telafisi imkansız zararların ortaya çıkaca ı taraflarca da kabul edilmektedir. Televizyonlarda kamu spotlarında davalı **Bakanlı ın tarım topraklarının tarım dı ı kullanımına kar ı oldu u ve Bakanlı a sorulmadan tarım dı ına çıkarılmayaca ı sık sık tekrarlanmaktadır. Ancak ne yazık ki Bakanlık da uygun görmü tür.** Anılan sebeplerle ve emsal yargı kararları da dikkate alınarak, davalı idarenin savunması alınmadan önce yürütmenin durdurulması kararı

verilmesini bu mümkün olmadığı takdirde ise idarenin savunma süresi kısaltılarak yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi gerektiğindüncesindeyiz.

HUKUK NEDENLERİ : Anayasa, YUK, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, 5488 sayılı Tarım Kanunu ve sair mevzuat.

DELİLLER : İlgili dosyası, toplantı ve karar örnekleri, keşif-bilirkiçi incelemesi ve her türlü yasal delil.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle; İstanbul ili Avrupa Yakası, Rezerv Yapı Alanı olarak 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği yapılmak üzere, **Tarım Dışı amaçlı kullanım talebinin kabulüne ilişkin Davalı Bakanlık ın 30/05/2016 tarih 68656427-230.04.02-3741 sayılı kararının** Yürütülmesinin Durdurulmasına ve iptaline; yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygıyla arz ve talep ederim. 08/05/2020

Av.Zühal S RKEC O LU DÖNMEZ

Eki: Vekaletname

Tarım ve Orman Bakanlık yazısı

Mahkeme ve Danıştay kararı